

ПРАВИЛНИК НА АС ПРИ БТПП - 2020

- I. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ
- II. ИСК И ОТГОВОР НА ИСКА
- III. КНИЖА, СЪОБЩЕНИЯ И ВРЪЧВАНЕ
- IV. РЕШАВАЩ ОРГАН
- V. РАЗГЛЕЖДАНЕ НА ДЕЛОТО
- VI. ЗАВЪРШВАНЕ НА ПРОИЗВОДСТВОТО
- VII. ТАКСИ, РАЗНОСКИ

Преходни и заключителни разпоредби

I. ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Арбитражен съд

Чл. 1. (1) Арбитражният съд при Българската търговско-промишлена палата е независима от нея правораздавателна институция. Организацията на Арбитражния съд и статутът на арбитрите се определят от Устава на Арбитражния съд.

(2) Арбитражният съд разрешава граждански спорове, както и спорове за попълване на празнини в договори или приспособяването им към нововъзникнали обстоятелства, независимо от това дали седалището или местожителството на едната или на двете страни е в Република България или вън от нея.

Основания за компетентността на Арбитражния съд

Чл. 2. (1) /Изм. в сила от 1.1.2017 г./ Арбитражният съд разглежда споровете по чл. 1, ал. 2, ако те са му възложени с арбитражно споразумение.

(2) /Изм. в сила от 1.1.2017 г./ Арбитражното споразумение трябва да бъде писмено. Споразумението е писмено и когато се съдържа в разменени между страните писма и други писмени средства за комуникация или в общи условия, към които препраща сключен между страните писмен договор.

(3) Смята се, че има писмено арбитражно споразумение и когато ищецът предяви иск пред Арбитражния съд, а ответникът писмено или със заявление, отбелязано в протокола на арбитражното заседание, приеме спорът да се разгледа от Арбитражния

съд или извърши пред него действие, насочено към разглеждане на спора по същество, без да оспорва компетентността на Арбитражния съд.

(4) /Нова, в сила от 1.1.2017 г./ Ако в арбитражното споразумение, сключено след влизане в сила на тази алинея, страните не са уговорили друго, уговорката за приложимост на Правилника /Правилата/ на АС при БТПП означава, че страните са приели и компетентността на АС при БТПП.

Приложими процедурни правила

Чл. 3. (1) Ако страните не уговорят друго, тяхното съгласие да възложат спора на Арбитражния съд при Българската търговско-промишлена палата означава и приемане на този правилник..

(2) Арбитражният съд прилага уговорените от страните правила относно разглеждането на делото, освен ако те противоречат на повелителни норми на приложимия за арбитража закон или на принципите на този правилник.

(3) По въпроси, които не са уредени от споразумението между страните, от този Правилник или от Закона за международния търговски арбитраж, арбитражите процедурат съобразно тяхната разумна преценка, ръководейки се от естеството на арбитража и предмета на спора. Решаващият орган предварително съобщава на страните правилото, което ще приложи, като им предоставя равна възможност за защита.

(4) По дела, основани на арбитражно споразумение, се прилагат тези правила на правилника, които са в сила при започване на арбитражното производство, освен ако и двете страни поискат да се приложат правилата, които са били в сила при сключване на арбитражното споразумение или са влезли в сила след започване на арбитражното производство.

(5) Ако страната не заяви незабавно, писмено или в арбитражното заседание срещу нарушаване на процесуално правило по ал. 1 и 2, смята се, че тя се е отказала от правото си да се позовава на нарушението.

II. ИСК И ОТГОВОР НА ИСКА

Предявяване на иск

Чл. 4. (1) Арбитражното производство започва с подаване на искова молба в Арбитражния съд.

(2) Исковата молба се смята подадена в деня, в който постъпи в Секретариата на Арбитражния съд, а ако се изпраща по пощата - в деня, отбелязан в печата на пощенската служба в мястото на изпращането.

(3) /Нова, в сила от 1.1.2017 г./ Получаването на препратено от друг арбитраж или държавен съд дело, прекратено поради наличие на уговорка между страните, обуславяща компетентността на Арбитражния съд при БТПП, не поставя начало на арбитражното производство. В такива случаи Секретариатът уведомява ищеца за получената преписка и му изпраща Правилника на АС при БТПП с указание, че делото ще се образува ако бъдат изпълнени изискванията на предходната алинея.

Съдържание на исковата молба

Чл. 5. (1) Исковата молба трябва да съдържа:

1. пълното наименование, ЕИК/ЕГН на страните;
2. адрес на страните, телефон, телефакс, електронен адрес;
3. цената на иска;
4. изложение на обстоятелствата, на които се основава искът;
5. в какво се състои искането;
6. името на арбитъра или искане той да бъде назначен от Председателя на Арбитражния съд;
7. опис на документите, приложени към исковата молба;
8. подпис на ищеца.

(2) В исковата молба ищецът е длъжен да посочи всички доказателства и да представи писмените доказателства за обстоятелствата, на които се основава искът.

(3) Към исковата молба трябва да бъдат приложени:

арбитражното споразумение, когато компетентността на АС при БТПП не се основава на международен договор;

удостоверения за актуалното състояние на ищеца и ответника;

документ за внесена арбитражна такса и депозит за разноси;

преписи от исковата молба и писмените доказателства според броя на ответниците.

(4) При възможност страните прилагат текста на исковата молба и приложенията към нея на електронен носител.

Цена на иска. Определяне на арбитражната такса

Чл. 6. (1) Цената на иска се определя:

1. по искове за парични вземания - от размера на претендираната сума;
2. по искове за предаване на недвижими вещи – върху 1/4 от данъчната оценка, а когато такава няма – от пазарната цена, а по искове за предаване на движими вещи – от тяхната стойност;
3. по искове за установяване съществуването или преобразуване на правоотношения - от стойността на договора към момента на предявяване на исковата молба, а по договори за наем с неопределен срок - от наемната цена за една година;
4. по искове за периодични платежи за определено време - от сбора на всички платежи, а за неопределено време - от сбора на платежите за три години.

(2) Цената на иска се посочва от ищеца в исковата молба. Когато с исковата молба се предявяват няколко иска, цената на всеки иск трябва да се посочи отделно.

(3) При предявяване на възражение за прихващане ответникът е длъжен да посочи цената на вземането си съобразно правилата на ал. 1 и 2.

(4) Ако ищецът не е определил или е определил неправилно цената на иска, както и когато тя не може да бъде определена точно, Председателят на Арбитражния съд при Българската търговско-промишлена палата по своя инициатива или по искане на ответника определя цената на иска въз основа на наличните данни.

(5) Ако при разглеждане на делото се установи, че цената на иска не е била определена в съответствие с правилата по предходните алинеи, Решаващият орган определя цената на иска окончателно.

(6) Горните правила се отнасят и за определяне цената на възражението за прихващане.

(7) Ищецът внася арбитражна такса, определена въз основа на общата сума от цената на всички предявени искове, а ответникът внася арбитражна такса, определена въз основа на цената на предявените насрещни искове и възражения за прихващане.

Предварителна проверка на компетентността на Арбитражния съд

Чл. 7. (1) Ако ищецът в исковата молба не се позовава на арбитражно споразумение или не го представя, Секретариатът на съда го поканва да представи такова споразумение или да заяви писмено, че желае, въпреки липсата на арбитражно споразумение, да бъде връчен препис от исковата молба на ответника, като му предоставя петнадесетдневен, а по международни дела - тридесетдневен срок.

(2) Ако в дадения му срок ищецът не представи споразумение, обуславящо компетентността на Арбитражния съд при Българската търговско-промишлена палата и не заяви писмено, че желае да бъде връчен препис от исковата молба на ответника, както и когато представеното арбитражно споразумение се отнася до спор, който не може да бъде разглеждан от арбитраж, исковата молба се връща на ищеца с разпореждане на Председателя на Арбитражния съд.

(3) Ако в предоставения му с поканата срок ищецът представи арбитражно споразумение, обосноваващо компетентността на Арбитражния съд при Българската търговско-промишлена палата, Секретариатът на съда му изпраща съобщение за внасяне на дължимата арбитражна такса и определения депозит за разноси.

(4) Ако в сроковете по алинея 1 ищецът не представи споразумение, но заяви писмено, че желае да бъде връчен препис от исковата молба на ответника, Секретариатът му изпраща съобщение да внесе минималната арбитражна такса по съответната тарифа.

Ако с писмения отговор ответникът приеме делото да бъде разгледано при условията на чл.2, ал.3, ищецът е длъжен да до внесе арбитражната такса до дължимия размер съобразно тарифата.

Отстраняване на недостатъците на исковата молба

Чл. 8. (1) Ако исковата молба не отговаря на изискванията на чл. 5, ал. 1 или не са представени приложенията по чл. 5, ал. 3, т.т. 3 и 4, Секретариатът на съда дава на ищеца срок да отстрани недостатъците. Този срок не може да бъде по-дълъг от 30 дни по международни дела, съответно 15 дни по вътрешни дела, считано от деня на получаване на съобщението. До отстраняване на недостатъците делото остава без движение.

(2) Ако ищецът оспори становището на Секретариата относно редовността на исковата молба, въпросът се решава от Председателя на Арбитражния съд.

(3) Ако ищецът не отстрани недостатъците в срок от тридесет дни след изтичане на срока по ал.1, исковата молба се връща на ищеца с разпореждане на Председателя на Арбитражния съд.

Отговор на исковата молба

Чл. 9. (1) След получаване на исковата молба и внасяне на арбитражната такса и депозита за разноси, Секретариатът на съда уведомява за това ответника, като му изпраща препис от нея с приложенията ѝ, както и списъка на арбитрите.

(2) Едновременно с това, Секретариатът съобщава на ответника, че той може в срок до 30 дни от получаване на препис от исковата молба да подаде своя отговор, подкрепен със съответни доказателства. По дела между страни със седалище или местожителство в страната срокът за отговор е 15 дни. По молба на ответника посочените срокове може да бъдат продължени от Председателя на съда.

(3) В същия срок ответникът трябва да съобщи името на избрания от него арбитър или да предостави назначаването му на Председателя на Арбитражния съд.

(4) Ответникът може да предяви насрещен иск или възражение за прихващане, ако спорът относно неговото вземане е от компетентността на Арбитражния съд. Насрещният иск трябва да бъде предявен най-късно до края на първото открито заседание и по отношение на него се прилагат разпоредбите на чл.5. Възражението за прихващане може да бъде предявено и по-късно.

(5) Неподаването на отговор не означава признание на иска.

III. КНИЖА, СЪОБЩЕНИЯ И ВРЪЧВАНЕ

Представяне на документите по делото

Чл. 10.(1) Всички документи трябва да бъдат представени с копия според броя на страните плюс едно копие за Арбитражния съд. При възможност страната представя всички документи по делото на електронен носител.

(2) Посочените в алинея 1 документи, с изключение на писмените доказателства (ал.3 на чл. 29), се представят на езика, на който е сключен договорът, или на езика, на който страните са водили кореспонденцията помежду си, или на български език. Преводът на тези книжа се извършва по нареждане на секретаря за сметка на страната, представила книжата.

(3) Ако книгата са представени на език, преводът на който е свързан с трудности, секретарят на съда може да задължи съответната страна да ги представи в превод на английски, френски, немски, руски, италиански или испански език. Ако преводът не бъде представен в дадения на страната срок, исковата молба се оставя без движение.

Изпращане и връчване на документи

Чл. 11.(1) Секретариатът на съда изпраща на страните всички отнасящи се до тях книга, съобщения и призовки на посочените от тях адреси или на адресите на надлежно упълномощените техни представители.

(2) /Изм. в сила от 1.12.2019 г./ Исковата молба, отговорът на иска, арбитражното решение и определенията се изпращат на страните чрез лицензирани оператори на пощенски услуги, които удостоверяват връчването или опита за връчване с документ, който се прилага по делото.

(3) Всички посочени по-горе документи могат да бъдат връчени лично на страната или на неин представител срещу разписка.

(4) / Изм. в сила от 1.12.2019 г./ Страните по делото посочват електронен адрес в исковата молба или с отговора на исковата молба, на който да се изпращат посочените в предходните алинеи документи.

В случай на пропуск, страната може да посочи електронен адрес и по-късно.

По искане на страна по делото Секретариатът ѝ предоставя безплатно електронен адрес, на който да се изпращат документите по изречение 1.

Изпращането се удостоверява от служител на Секретариата, който датира и подписва и прилага към делото копие от електронното съобщение.

При същите условия страните и вещите лица могат да изпращат до АС всякакви изявления, пледоарии, заключения и други.

Получаване на книгата, призовките и съобщенията

Чл. 12.(1) Когато седалището, местожителството, обикновеното пребиваване или пощенският адрес на получателя не могат да бъдат намерени след старателно издирване, книгата, съобщенията или призовките се смятат за получени, ако са изпратени до последното му известно седалище, местожителство, обикновено пребиваване или пощенски адрес с препоръчано писмо или с каквото и да е друго средство, което удостоверява опита то да бъде предадено.

(2) Документът по ал.1 се смята предаден и когато получателят е отказал или не се е явил в пощенската служба да го получи, ако тя удостовери това.

(3) Сроковете за процесуални действия на страните започват да текат от деня, когато адресатът е получил съобщението. Ако последният ден на срока изтича в неработен ден, срокът изтича в първия работен ден.

IV. РЕШАВАЩ ОРГАН

Състав на решаващия орган

Чл. 13.(1) Арбитражният съд разглежда и решава възложените му спорове чрез Решаващия орган, който може да се състои от един арбитър или от трима арбитри.

(2) Председателят на Арбитражния съд може да предложи на страните да се съгласят делото да бъде разгледано и решено от един арбитър, който двете страни да определят по взаимно съгласие или да предоставят на Председателя на Арбитражния съд да го определи.

Състав от арбитри

Чл. 14.(1) Ако Решаващият орган е от трима арбитри, всяка от страните избира по един арбитър, а двамата арбитри избират от своя страна от списъка на арбитрите председателя на Решаващия орган в 7-дневен срок от съобщението за избирането им. Този срок е 30-дневен, когато един от арбитрите е чужденец.

(2) /Изм., в сила от 1.1.2017 г./ По дела, по които страна е чуждестранно лице или местно лице с преобладаващо чуждестранно участие, то може да посочи за арбитър чужденец, който не е вписан в списъка на арбитрите по международни дела. При същите условия може да се избира и председател, който не е вписан в списъка на арбитрите по международни дела.

(3) /Нова, в сила от 1.12.2019 г./ Страна може да избере арбитър от регионалната листа, ако седалището или постоянния ѝ адрес се намира в областта, в която е седалището на съответната регионална палата/камара от единната система на българските търговско – промишлени палати/камари, и в арбитражното споразумение е уговорено мястото на разглеждане на делото да е седалището на съответната регионална палата/камара.

(4) /Досегашна ал.3, в сила от 1.12.2019 г., изм. в сила от 01.12.2019 г./ Посочените от страните или избрани за председатели на Решаващия орган лица, които не са включени в листите на АС при БТПП, когато са приели да бъдат арбитри, са длъжни да попълнят писмена декларация по чл. 6, ал. 7 от Устава на Арбитражния съд, а така също и писмена декларация, в която изрично да заявят, че са запознати и че ще спазват Правилника на Арбитражния съд, както и декларация, че са запознати и приемат Тарифата за възнагражденията на арбитрите, действащи от името на АС при БТПП.

(5) / Досегашна ал. 4, в сила от 1.12.2019 г. / Ако ищецът или ответникът не посочат арбитър или арбитрите не изберат председателя на Решаващия орган в сроковете по ал.1., Председателят на Арбитражния съд назначава от списъка на арбитрите арбитъра или председателя.

(6) / Досегашна ал.5, в сила от 1.12.2019 г./ Ако ищците или ответниците са няколко, те трябва да посочат по общо съгласие един арбитър. Ако не се постигне съгласие между ищците или ответниците, арбитърът се назначава от Председателя на Арбитражния съд. Когато само част от ищците или ответниците са посочили общ арбитър, Секретариатът уведомява бездействащите за посочения арбитър. Ако те не възразят в 15-дневен /респ. 30-дневен/ срок, Председателят на Арбитражния съд назначава посочения от страната арбитър.

(7) /Досегашна ал.6, изм. в сила от 1.12.2019 г./ Решението на Председателя на Арбитражния съд по ал. 5 и 6 е окончателно.

Един арбитър

Чл. 15. По съгласие на страните делото може да бъде разгледано и решено от един арбитър, който те избират от списъка на арбитрите. Ако страните не могат да постигнат съгласие относно избора, арбитърът се назначава от Председателя на Арбитражния съд.

Заместване на арбитър

Чл. 16.(1) Арбитър, който не приеме избора или е възпрепятстван да изпълнява задълженията си повече от 60 дни, е длъжен да уведоми писмено Секретариата в 7-дневен срок от уведомяването за избора. Секретариатът незабавно съобщава на съответната страна да посочи нов арбитър. Същото задължение има и арбитър, за когото е възникнало основание за несъвместимост по чл. 7, ал.4 от Устава на АС при БТПП.

(2) Председателят на Решаващия орган се заменя по реда, по който е бил избран. Замяната на арбитър, след като вече е бил избран Председател на решаващ орган, не води до замяна на Председателя.

(3) Ако е необходимо, и след като вземе мнението на страните, Решаващият орган в случаите, посочени в ал. 1-2, може отново да разгледа въпросите, които са били разгледани на предходните заседания по делото, състояли се преди замяната.

Отвод на арбитър

Чл. 17.(1) Когато едно лице е предложено да бъде арбитър, то трябва да посочи всички обстоятелства, които могат да породят основателни съмнения относно неговата безпристрастност или независимост, като представи в Секретариата на съда подписана лично от него декларация. Арбитърът има това задължение и след неговото назначаване.

(2) Всяка страна има право да направи отвод на арбитъра и на председателя на Решаващия орган, ако се съмнява в тяхната безпристрастност и по-специално, ако съществуват данни, че те лично, пряко или косвено са заинтересовани от изхода на делото.

(3) Арбитърът или председателят на Решаващия орган са длъжни да се отведат при посочените в ал. 1 причини.

Процедура за отвода

Чл. 18.(1) Отвод на арбитър може да се направи не по-късно от 7 дни, след като страната е узнала за образуване на Решаващия орган или след като е научила за обстоятелствата, които дават основание за отвода. Отвод не може да бъде правен, след като делото е обявено за изяснено от фактическа и правна страна и Решаващият орган е пристъпил към постановяване на акта, с който приключва делото.

(2) Искането за отвод се прави писмено до Арбитражния съд, като се посочват основанията за това.

(3) Ако арбитърът не се отведе и насрещната страна не се съгласи с отвода, по отвода се произнася Решаващият орган.

(4) Ако насрещната страна се съгласи с отвода или той бъде уважен, новият арбитър или председателят на Решаващия орган се посочва или избира в съответствие с

разпоредбите на настоящия правилник. Ако новият арбитър е съгласен с вече избрания председател, той приподписва протокола за избор на председател, в противен случай нов председател се избира по реда и в сроковете на чл. 14, ал. 1.

Отвод на вещо лице и преводач

Чл. 19. На основанията, посочени в ал. 2 на чл. 17, може да се направи отвод на вещо лице или преводач. По отвода окончателно се произнася Решаващият орган.

V. РАЗГЛЕЖДАНЕ НА ДЕЛОТО

Подготовка за разглеждане на делото

Чл. 20.(1) Решаващият орган проверява подготвено ли е делото за разглеждане и взема мерки за изясняване на обстоятелствата по делото и попълването му с доказателства с цел то да бъде бързо, икономично и правилно решено. За тази цел делото може да бъде внесено в подготвително заседание без призоваване на страните, като те се уведомяват от Решаващия орган за взетите мерки и за сроковете за тяхното изпълнение.

(2) Арбитърът или председателят на Решаващия орган може да даде на секретаря на съда отделни нареждания по подготовката на делото. Той насрочва делото и възлага на секретаря призоваването на страните, свидетелите, вещите лица и преводачите.

Място за провеждане заседанията на съда

Чл. 21.(1) Заседанията на съда се провеждат в град София.

(2) По молба на страните или по свой почин Решаващият орган при необходимост може да проведе заседанията си и на друго място.

Призоваване на заседание

Чл. 22.(1) На страните се изпращат призовки, в които се посочва времето и мястото, където ще се състои заседанието. Призовките и съобщенията трябва да бъдат изпратени така, че всяка страна да разполага с не по-малко от 30 дни, за да се подготви и участва в разглеждането на делото. По дела между страни със седалище или местожителство в страната този срок е не по-малко от 15 дни.

(2) Със съгласие на страните този срок може да бъде намален.

(3) Със съгласие на страните призоваването за заседания може да се извършва на посочен по делото електронен адрес, съгласно чл. 11, ал. 4.

Език на разглеждане на делата

Чл. 23. Разглеждането на делото става на български език, но ако една от страните е със седалище или местожителство в чужбина, те могат да се споразумеят да бъде използван друг език. Споразумението трябва да се постигне преди образуване на Решаващия орган. Той назначава за страната, която не владее български език, преводач. Възнаграждението на преводача е за сметка на тази страна, независимо от изхода на делото.

Разглеждане на делото

Чл. 24.(1) Делото се разглежда в заседание, на което страните могат да участват лично или чрез надлежно овластени представители.

(2) Делото се разглежда непублично. С разрешение на Решаващия орган и съгласието на страните на заседанието могат да присъстват и лица, които не участват в делото.

(3) /Изм., в сила от 1.12.2019 г./ По съгласие на страните, делото може да бъде разгледано и решено без те да се призовават на заседание, само въз основа на представени от тях писмени доказателства и писмени становища. Делото се разглежда без призоваване на страните, ако ответникът в отговора на исковата молба признава иска. Решаващият орган, обаче, може да призове страните на заседание, ако намери, че делото се нуждае от допълнително изясняване.

(4) /отм., в сила от 1.12.2019 г./

(4) /Досегашна ал.5, в сила от 1.12.2019 г./ Производството по делата пред АС при БТПП е конфиденциално. Материали по делата се предоставят само на страната, нейния законен представител или на процесуалния ѝ представител по делото.

(5) /Нова, в сила от 1.12.2019 г./ По молба на всяка от страните, със съгласие на другата страна, Решаващият орган може да проведе открито заседание чрез видеоконферентна връзка, след като страната предварително представи мотивирано искане и уважителни причини за такова искане, и техническите условия го позволяват.

(6) (Нова, в сила от 1.1.2021 г.) Решаващият орган, предвид обстоятелствата, може по свой почин и след изслушване на страните, въз основа на мотивирано определение, да проведе открито заседание цялостно или частично дистанционно, с видео конферентна връзка, чрез избрана от Решаващият орган електронна платформа. Решаващият орган може да не прилага чл. 30, ал. 4, изр. 2. В този случай Решаващият орган приема правила относно дистанционния разпит, които гарантират установяване на самоличността на разпитвания и изключват използването на неразкрити пред решаващият орган помощни материали или намеса на друго лице по време на разпита.

Същите правила се прилагат и при дистанционно изслушване на вещото лице.

Неучастие на страна.

Чл. 25.(1) /Доп., в сила от 1.1.2017 г./ Неявяването на страна, надлежно известена за времето и мястото на арбитражното заседание, не е основание за отлагане на делото. Това може да стане, само ако неявилата се страна е поискала то да бъде отложено по уважителни причини, за които е представила доказателства с молбата за отлагане.

(2) /Нова, в сила от 1.1.2021 г./ Ако след получаване на определението на решаващия орган по чл.24, ал.6, страна по делото уведоми АС, че няма техническа обезпеченост за онлайн участие, ще бъде подпомогната от АС при БТПП за такова участие. Ако въпреки това откаже да участва в заседание чрез видеоконферентна връзка без уважителна причина, този неин отказ не е основание за непровеждане на арбитражното заседание по предвидения в чл.24, ал.6 начин.

(3) /Досегашна ал.2, в сила от 1.1.2021 г./ Всяка страна може да поиска делото да се разгледа в нейно отсъствие.

Възражение за некомпетентност

Чл. 26.(1) Решаващият орган се произнася относно компетентността на Арбитражния съд и когато тя се оспорва поради несъществуване или недействителност на арбитражното споразумение.

(2) Арбитражното споразумение, включено в договор, е независимо от другите негови уговорки. Нищожността на договора не означава сама по себе си недействителност и на съдържащото се в него арбитражно споразумение.

(3) Възражението, че Арбитражният съд не е компетентен, трябва да бъде направено най-късно с отговора на исковата молба. То може да бъде направено и от страната, която е назначила или е участвала в назначаването на арбитър.

(4) Когато в хода на делото бъде поставен въпрос, който е извън компетентността на Арбитражния съд, възражението за некомпетентност трябва да бъде направено веднага.

(5) Решаващият орган може да уважи и направено по-късно възражение за некомпетентност, ако има уважителна причина за закъснението.

(6) По възражението за некомпетентност Решаващият орган се произнася с определение, преди да навлезе в разглеждане на делото по същество, освен ако разрешаването на спора относно компетентността е обусловено от разрешаване на спора по съществуването на делото.

(7) Ако Решаващият орган отхвърли възражението за некомпетентност, арбитражното производство се провежда, въпреки че ответникът отказва или се въздържа да вземе участие в него.

Спогодба

Чл. 27.(1) След откриване на заседанието Решаващият орган прави предложение на страните да приключат делото със спогодба.

(2) Решаващият орган може да прави предложение за спогодба във всяко положение на делото до постановяване на решението.

(3) Ако страните постигнат спогодба пред Решаващия орган, тя се вписва в протокола на заседанието и се подписва от страните и от арбитъра или арбитрите.

(4) Страните могат да поискат спогодбата да бъде възпроизведена в арбитражно решение при уговорени условия.

Обезпечаване на иска

Чл. 28. Ако страните не са уговорили друго, ищецът може да поиска от Арбитражния съд да наложи на ответника подходящи мерки за обезпечаване на правата му, предявени с иска. Молителят е длъжен да посочи конкретна мярка или мерки, които не могат да засягат трети лица. При допускане на исканите мерки, Арбитражният съд може да определи гаранция, която молителят да представи.

Доказателства

Чл. 29.(1) Всяка страна трябва да докаже обстоятелствата, на които основава своя иск или възражения.

(2) С оглед на обстоятелствата по делото Решаващият орган може да приеме за доказани фактите, относно които страната е създала пречки за събиране на допуснати от него доказателства.

(3) Страната може да представи писмените доказателства в оригинал или заверено от нея копие. Решаващият орган има право да поиска превод на тези доказателства на друг език, когато това е в интерес на разглеждане на делото. Представените от едната страна писмени доказателства се връчват на другата страна съевременно. Страните могат да използват като доказателствено средство и разменена по електронна поща кореспонденция. В случай на спор автентичността на съобщенията или тяхното доставяне до адресата се установяват с други надеждни доказателствени средства, вкл.изявления на лица, работещи към съответните интернет-доставчици.

(4) Проверка на доказателствата се извършва по ред, установен от Решаващия орган. Той може да възложи тази проверка на един от арбитрите. За проверката на стоки и вещи, както и за оглед, страните се уведомяват съевременно.

(5) Арбитрите преценяват доказателствата по свое свободно убеждение.

Събиране на доказателства

Чл. 30.(1) Решаващият орган може да изисква от страните да представят и други доказателства, да назначава вещи лица или да изисква от организации или физически лица удостоверения или други намиращи се в тях документи, когато това е необходимо, за да се разкрие истината по делото. За служебно събраните доказателства страните се уведомяват съевременно и им се дава подходящ срок за вземане на становище и представяне на насрещни доказателства.

(2) Решаващият орган може да разпорежи на страните да предоставят на вещите лица необходимите сведения или да им осигурят достъп за проверка на документи, стоки или други вещи, когато това е необходимо за изготвяне на заключението. Той може по искане на всяка от страните или по свой почин да задължи вещото лице, след като представи своето заключение, да участва в заседание, за да даде пояснения. По искане на страните могат да се назначават и други вещи лица, за да дадат заключение по спорния въпрос. Заинтересованата страна следва да представи и приложи по надлежния ред всички доказателства, върху които са изградени заключенията на вещите лица, освен ако и двете страни се съгласят за противното.

(3) За събиране на доказателства в чужбина Решаващият орган може да делегира един от своите членове, като разноските се авансират от страната, поискала събиране на доказателствата.

(4) /Доп., в сила от 1.12.2019 г./ Свидетели се разпитват, ако бъдат доведени от страната, която ги е посочила и е изяснила какви обстоятелства ще установят. Свидетелите могат да бъдат разпитани и дистанционно, чрез установяването на видеоконферентна връзка, ако страната, която ги е посочила, в разумен срок преди

провеждане на заседанието, представи на Решаващия орган мотивирано искане и уважителни причини за такова искане, техническите условия го позволяват и разпита се провежда в седалището/адреса на управление на регионалната регионална палата/камара от единната система на българските търговско – промишлени палати/камари.

(5) Решаващият орган може да определи краен срок за посочване и представяне на доказателства. Срокът може да бъде продължен или възстановен при наличие на уважителни причини, които страната трябва да докаже.

Съдействие на държавен съд

Чл. 31. Решаващият орган или заинтересованата страна, с негово съгласие, може да поиска от компетентния съд в страната или в чужбина да събере някои доказателства, необходими за делото.

Изменение на иска

Чл. 32.(1) През време на арбитражното производство всяка от страните може да измени или допълни своя иск или възражение, освен ако е уговорено друго. Арбитражният съд може да не допусне исканото изменение, ако сметне, че то ще създаде особени затруднения за другата страна. Тези правила се прилагат и за изменение на насрещния иск.

(2) Когато страната умре или юридическото лице престане да съществува, производството по делото продължава в лицето на правоприемника, ако има такъв.

(3) Изменение на иска чрез заменяне на някоя от страните с друго лице е допустимо със съгласие на двете страни и на лицето, което встъпва като страна по делото.

Участие на трети лица

Чл. 33. Встъпване и привличане на трето лице е допустимо само със съгласие на страните, а при привличане - и със съгласието на лицето, което се привлича. Същото важи и за предявяване на обратен иск срещу привлеченото лице. Привличането е допустимо до изтичане на срока за отговор на исковата молба. Съгласието трябва да бъде писмено.

Отлагане на делото и спиране на производството

Чл. 34.(1) Производството по делото се спира:

а/ по общо искане на страните;

б/ когато в съд или друг арбитражен съд се разглежда дело, решението по което ще има значение за правилното решаване на спора;

в/ по изрично разпореждане на закона.

(2) Спряното дело се възобновява по искане на страна или при отпадане на основанието за спиране. В случаите на буква “а” то се прекратява ако в шестмесечен срок от спирането му никоя от страните не е поискала възобновяването му.

Протокол

Чл. 35.(1) За арбитражното заседание се съставя протокол от секретар-стенограф, назначен от Решаващия орган. Протоколът се подписва от арбитъра или от председателя на състава, както и от секретаря-стенограф.

(2) По молба на страната, с определение на Решаващия орган, протоколът може да бъде поправен или допълнен, ако в него са допуснати грешка или пропуск.

(3) На страните се изпращат заверени от Секретариата на Арбитражния съд преписи от протокола.

(4) /Нова, в сила от 1.1.2021 г./ В случаите на провеждане на заседание цялостно или частично чрез видеоконферентна връзка, на страните се осигурява достъп до видеофайла от проведеното заседание.

Приложим закон

Чл. 36.(1) Решаващият орган прилага избрания от страните закон. Ако те не са уговорили друго, изборът на закон се отнася до материалното право, а не и до стълкновителните норми.

(2) Когато изборът на закон е недопустим или страните не са избрали приложимия закон, Решаващият орган прилага закона, посочен от стълкновителните норми, които той счита за приложими. Ако страните са със седалище или местожителство в една и съща държава, нейните стълкновителни норми сочат приложимия закон. Когато спорното отношение се урежда от международна конвенция, прилага се тя.

(3) При всички случаи Решаващият орган прилага условията на договора и взема предвид търговските обичаи.

(4) При решаване на спора АС прилага и задължителните решения на Арбитражната колегия по чл. 8, ал. 2 от Устава на АС при БТПП. Тези решения задължително се публикуват на интернет страницата на БТПП.

VI. ЗАВЪРШВАНЕ НА ПРОИЗВОДСТВОТО

Решение

Чл. 37.(1) Арбитражното производство завършва с постановяване на решение, когато няма пречки делото да се реши по същество.

(2) Решение се постановява не само при признание на иска, но и при отказ от иска. Когато обстоятелствата по делото налагат, по него може да бъде постановено предварително или частично решение.

(3) Решението, което при условията на чл. 27, ал. 4 отразява постигната между страните спогодба, има силата на обикновено решение.

(4) Когато арбитри по делата са лица извън листите на АС при БТПП Председателят на АС назначава комисия от трима арбитри, които проверяват дали

постановеният акт, с който приключва арбитражното производство, съответства на формалните изисквания на ЗМГА и Правилника на АС. Комисията е длъжна да се произнесе в писмена форма в тридневен срок от депозирането на акта в Секретариата от страна на Решаващия орган. Решаващият орган е длъжен да се съобрази с предписанията и отстрани указаните му формални недостатъци на акта в тридневен срок от постъпване на предписанията на Комисията в Секретариата. Актът не се вписва в книгата за решенията до отстраняване на недостатъците.

Постановяване на решението

Чл. 38.(1) След като Решаващият орган намери, че всички обстоятелства, които са свързани със спора, са достатъчно изяснени, той обявява състезанието за приключено и пристъпва към постановяване на решението.

(2) Решението се взема след обсъждане с мнозинство от членовете на Решаващия орган. Обсъждането може да стане и чрез конферентна връзка или други технически средства. Ако не може да се образува мнозинство, решението се постановява от председателя.

(3) Решението трябва да бъде мотивирано, освен ако то възпроизвежда уговорена от страните спогодба.

(4) /Доп., в сила от 1.1.2017 г./ Решението се изготвя от докладчика и се подписва от председателя и членовете на Решаващия орган. Решението и мотивите към него се подписват в по един екземпляр за всяка от страните и един екземпляр за Арбитражния съд. Ако един от арбитражите не може или откаже да подпише арбитражното решение, председателят на Решаващия орган удостоверява това със своя подпис върху решението, с посочване на причините.

(5) Арбитърът, който остава на особено мнение, е длъжен да подпише решението незабавно, като обозначи позицията си с инициалите „о.м.“. В седемдневен срок от подписването арбитърът е длъжен да представи в писмен вид особеното си мнение, което се прилага към решението. След изтичане на този срок се счита, че арбитърът се е отказал от особеното си мнение, като в този случай изтичането на срока се удостоверява от председателя на Решаващия орган.

(6) Когато делото се решава от един арбитър, решението се изготвя и подписва от него.

(7) Решаващият орган възобновява производството по делото по искане на някоя от страните, ако тя по независещи от нея причини не е могла да се яви, както и да уведоми Арбитражния съд за тази невъзможност, или да релевира неизвестни и до приключване на устните състезания обстоятелства или доказателства. Искането за възобновяване се разглежда ако бъде направено до изтичане на срока, определен от Решаващия орган за представяне на писмени защиты по делото.

(8) Решаващият орган може по своя инициатива да възобнови производството по делото, ако до постановяване на решението установи, че то се нуждае от изясняване на обстоятелства или допълване с доказателства, които са от значение за правилното му решаване.

Съдържание на решението

Чл. 39. Решението трябва да съдържа:

1. наименование на Арбитражния съд;
2. дата и място на постановяване на решението;
3. имената на арбитрите;
4. наименование на страните и другите лица, които участват в делото;
5. предмет на спора и кратко изложение на обстоятелствата по делото;
6. диспозитив на решението;
7. мотиви на решението;
8. подписи на арбитрите.

Вписване на решението

Чл. 40.(1) /Доп., в сила от 1.1.2017 г./ След подписване на решението по реда на чл. 38 то се внася в Секретариата на АС от председателя на Решаващия орган, респ. едноличния арбитър. Той представя на указан от Секретариата електронен адрес, в общоприет формат, текста на решението на електронен носител, както и анетка на същественото от решението с обозначаване на приложимите законови текстове и подкрепящ текст. Решението се сканира и се въвежда в електронната програма на Арбитражния съд от техническия секретар в присъствието на арбитъра, внесъл решението. В книгата за решенията на Арбитражния съд се отбелязва предаването и въвеждането на решението в електронната програма.

(2) Решението се изготвя и предава в срок до 30 дни след изтичане на определения от Решаващия орган срок за представяне на писмени становища, а в случаите по чл. 38, ал. 5 - при представяне на особеното мнение, респ. удостоверяване липсата на такова от председателя на Решаващия орган след изтичане на седемдневния срок по същата алинея.

(3) По особено сложни от фактическа и правна страна дела срокът за постановяване на решението е двумесечен. Преценката се прави от Решаващия орган, който уведомява страните за това при приключване на устните състезания.

(4) Председателят на Арбитражния съд може при нужда да продължи срока по предходната алинея.

(5) Арбитражното решение е окончателно и слага край на спора.

Връчване на решението /Изм., в сила от 1.1.2017/

Чл. 41.(1) /Изм., в сила от 1.1.2017 г./ Решението се връчва на страните по делото.

(2) Ако страните не са уговорили езика, на който ще бъде написано решението, на страната по делото със седалище в чужбина се изпраща за нейна сметка превод на решението, ако тя поиска това.

(3) /Изм., в сила от 1.1.2017 г./ Преводите се заверяват от секретаря на съда с неговия подпис и печата на Арбитражния съд.

(4) Ако изготвянето на превода ще се забави, секретарят на съда съобщава на чуждестранната страна по делото извлечение от решението.

(5) /Изм., в сила от 1.1.2017 г./ На всяка страна се изпраща заверен препис от решението с указание, че може да получи подписан от Решаващия орган екземпляр на решението от Секретариата на АС лично, чрез изрично овластен за това представител, или на посочен от страната адрес или начин на връчване на разноски на страната.

(6) /Изм., в сила от 1.1.2017 г./ Страната, която лично или чрез процесуалния си представител по делото е получила решението, може да получи повторно само препис от решението, върху всяка страница от диспозитива на което изрично се отбелязва "не важи за изпълнение".

(7) /Изм., в сила от 01.12.2019 г./ Подписан от решаващия орган екземпляр се издава повторно по молба на страната след представяне на удостоверение от компетентния да издаде изпълнителен лист окръжен съд, че въз основа на същото решение не е издаван изпълнителен лист. Молбата трябва да бъде придружена с декларация, че в периода след датата на удостоверението по предходното изречение не е издаван изпълнителен лист.

Поправки и тълкуване на решението

Чл. 42.(1) Решаващият орган, по искане на всяка от страните или по свой почин, може да поправи решението относно пресмятането, написването или друга явна фактическа грешка, която е допуснал.

(2) Всяка от страните може да поиска от Решаващия орган тълкуване на решението. Тълкуване не може да се иска, след като решението е изпълнено.

(3) По поправката и тълкуването на решението Решаващият орган изслушва страните или им дава възможност да представят в определен от него срок писмените си становища. Той се произнася по поправката и тълкуването в 30-дневен срок от искането. Решението по тези въпроси се постановява при спазване на чл. 38 и 40 от този правилник.

(4) Поправката и тълкуването стават част от решението.

Допълнително решение

Чл. 43. Страната може да поиска да бъде допълнено решението, ако Решаващият орган не се е произнесъл по цялото ѝ искане. Молба за това, с препис за противната страна, може да се подаде в 30-дневен срок от получаване на решението. Когато искането е основателно, Решаващият орган постановява допълнително решение при спазване на разпоредбата на чл. 42, ал. 3.

Чл. 44./Отм., в сила от 1.1.2017 г./

Завършване на производството с определение

Чл. 44./Досегашен чл. 45, в сила от 1.1.2017 г./

(1) Ако по делото не може да се постанови решение, арбитражното производство се прекратява с определение, за което се прилагат правилата на чл. 38, ал. 5 и чл. 40.

(2) Определение за прекратяване на производството се постановява:

1. ако ищецът оттегли иска си, освен ако ответникът възрази и Арбитражният съд намери, че ответникът има законен интерес от постановяването на решение;

2. по общо съгласие на страните, при спогодба по чл. 27, ал. 3 и в случаите по чл. 34, ал. 2 от този Правилник;

3. при липса на предпоставки, необходими за разглеждане и решаване на делото по същество, а така също, когато поради бездействие на ищеца делото остане без движение в течение на повече от 6 месеца.

(3) Ако Решаващият орган още не е образуван по установения ред, определението за прекратяване на арбитражното производство се постановява от Председателя на Арбитражния съд.

Чл. 45./Отм., в сила от 1.1.2017 г./

Съхраняване на делата и решенията

Чл. 45./Досегашен чл. 46, в сила от 1.1.2017 г./

Секретариатът на съда съхранява приключените дела в течение на 10 години от обявяване на решенията и определенията по тях. След изтичане на този срок делата се унищожават, с изключение на решенията и мотивите към тях, както и на сключените спогодби, които се пазят завинаги.

Арбитражна практика /Ново заглавие, в сила от 1.1.2017 г./

Чл. 46./Нов, в сила от 1.1.2017 г./ Председателят на съда може да разреши публикуването в информационни електронни програми на арбитражни решения, по отношение на които е изтекъл 3- месечният срок по чл. 48, ал.1 ЗМГА. Публикуването не може да включва имената на страните и такива данни, които могат да засегнат техните интереси. Председателят на съда може да изключи от публикуването и други данни, чието оповестяване намира за неуместно.

VII. ТАКСИ, РАЗНОСКИ

Арбитражни такси и разноски

Чл. 47.(1) /Изм., в сила от 1.1.2017 г./ Тарифата за арбитражните такси и разноски по дела, които се разглеждат от Арбитражния съд при БТПП, е неразделна част от настоящия Правилник. Възнагражденията на арбитражите, определени с отделна тарифа, се включват в арбитражната такса.

(2) Секретарят на съда или Решаващият орган могат да задължат страната, която иска да бъдат събрани доказателства, да внесе депозит за разноски за събиране на исканите доказателства.

(3) Действия, за които не е внесен депозит, не се извършват.

(4) Решаващият орган определя възнагражденията на преводачите, секретар-стенографа и вещите лица, както и техните командировъчни пари, когато се налагат командировки.

(5) /Изм., в сила от 1.1.2017 г./ Секретариатът на Арбитражния съд е длъжен да предоставя на всеки арбитър действащата Тарифа за възнагражденията на арбитрите по международни и вътрешни дела, които се разглеждат от Арбитражния съд при БТПП.

Преходни и заключителни разпоредби /Ново заглавие, в сила от 1.1.2017 г./

Арбитражните споразумения, сключени преди влизане в сила на този Правилник и измененията му, се считат, че препращат към него, освен ако една от страните се противопостави. Този Правилник е приет от Управителния съвет на Българската търговско-промишлена палата с решение по Протокол № 1 от 31.03. 1993 г. и влиза в сила от 01. 07. 1993 г. като отменя всички действащи понастоящем правилници, изменен е с решение на ИС на БТПП № 47/3-2002 г. от 29.01.2002 г., които изменения са влезли в сила от 01.02.2002 г. както и последващи изменения с решение на ИС на БТПП № 95/1-2008 г. от 15.01.2008 г., влезли в сила от 01.02.2008 г. и изменения с решение на ИС на БТПП № 67/21-2011 г. от 15.11.2011 г., в сила от 01.01.2012 година.

/Ново, в сила от 1.1.2017 г./ Като "изм.", "доп." и "ново" са посочени само съответните текстове, приети с решение на ИС на БТПП № 72/27 – 2016 от 29.11.2016 г. и влизат в сила от 1.1.2017 година.

Настоящия правилник е изменен и допълнен с решение 1 по т.1.3 от Протокол № 9/20-2019 г. от 22.10.2019 г. на ИС на БТПП, в сила от 01.12.2019 г., **изменен и допълнен с решение 1 по т.1.1 от Протокол №35/20 -2020 от 17.12.2020 г. на ИС на БТПП, в сила от 1.1.2021 г.**